

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/23/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118210453
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118210453.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: R. L. - C., L.. X.XX.XXXX, J. P. Š. XX, XXX XX G., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 438 Eur s prísl. takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 150 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.
- III. P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 15.9.2018 sa voči žalovanému domáhala zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 438 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
2. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.
3. Súd na základe skutkových tvrdení strán, oboznámením obsahu spisu OS Prešov pod sp. zn. 7C/193/2015 zistil tento skutkový stav:
4. Žalobkyňa sa v konaní vedeným pred OS Prešov pod sp. zn. 7C/193/2015 voči žalovanému domáhala určenia, že úver zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 7.4.2009 je bezúročný a bez poplatkov, ako aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v predmetnej zmluve o úvere o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.
5. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 6.3.2017 žalobe v plnom rozsahu vyhovel a v spojení s rozsudkom KS v Prešove pod sp. zn. 9Co/93/2017 zo dňa 16.11.2017 nadobudol právoplatnosť 18.12.2017.
6. V dôvodoch rozhodnutí súdov bolo konštatované, že uzatvorená zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou a s poukazom na ust. § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z. z. neobsahuje podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to pod písm. g/, h/, i/, j/ a k/.
7. Vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky uviedol, že táto už bola vyhlásená za neprijateľnú rozsudkom súdu prvej inštancie pod sp. zn. 11C/42/2012 zo dňa 13.9.2013, ktorý bol potvrdený

rozsudkom KS v Prešove pod sp. zn. 5Co/219/2013. Konštatoval, že žalovaný za takýto poplatok neposkytuje reálne plnenie, pričom nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku a podľa názoru súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z danej zmluvy nie je možné zistiť, za aké konkrétne administratívne plnenie je žiadaný poplatok, a teda v tejto časti je táto podmienka neplatná pre neurčitosť, ako aj nezrozumiteľnosť.

8. V žalobe uviedla, že s poukazom na ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. jej vznikol nárok voči žalovanému na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie jej spotrebiteľských práv konštatovaných vo vyššie uvedených rozhodnutiach súdu. Ako spotrebiteľka si preto uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré si musela brániť v pôvodnom konaní. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidív.

9. Finančné zadosťučinenie, preto požaduje vo výške 438 Eur, čo zodpovedá sume, o ktorú by sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil, ak by sa v pôvodnom konaní úspešne nedomáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

10. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Žalovaný má vedomosť a rešpektuje rozhodnutie súdu prvej inštancie pod sp. zn. 7C/193/2015 v spojení s rozsudkom KS v Prešove, ktorým určil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a neprijateľnú zmluvnú podmienku. Má za to, že predmetné rozhodnutie má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Žalovaný považuje vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu, prípadne priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojoľnom a arbitrárnom výklade práva. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie žalobkyne požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy iba v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Toto však nie je daný prípad. V konaní vedenom na tunajšom súde okrem žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky si žalobca uplatnil aj nárok o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. V oboch prípadoch bola žalobkyňa úspešná, a preto už raz došlo k náprave porušeného práva.

11. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobkyňu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobkyňi a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná funkcia primeraného finančného zadosťučinenia teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

12. V prípade, ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma sa do popredia dostáva kompenzačná funkcia t. j. navrátenia do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobkyňi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda nie je čo kompenzovať.

13. Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

14. Žalobkyňa si predmetnou žalobou v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. uplatnila nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške zodpovedajúcej sume administratívneho poplatku, ktorý bol rozsudkom v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/193/2015 určený za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Zároveň s poukazom na absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v súlade s ust. § 4 a 5 zák. č. 258/2001 Z. z. bola určená bezúročnosť, ako aj bezpoplatkovosť úveru poskytnutého na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 7.4.2009.

15. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zákonom č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takáto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy (rozsudok KS v Prešove sp. zn. 3Co/20/2017, sp. zn. 20Co/192/2016, sp. zn. 7Co/78/2017, sp. zn. 25Co/59/2017).

16. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

17. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

18. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovené zákonom č. 250/2007 Z. z., má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá.

19. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobkyňa ako spotrebiteľka si voči žalovanému ako dodávateľovi v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/193/2015 úspešne uplatnila porušenie svojich spotrebiteľských práv upravených zák. č. 258/2001 Z. z. v spojení s ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pre úplnosť dodáva, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzavretia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku pritom nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby vzniku ujmy počas účinnosti zák. č. 250/2007 Z. z.

20. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný a žalobe vyhovel, avšak iba čiastočne.

21. S poukazom na všetky okolnosti prípadu súd považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 150 Eur. V porovnaní s inými prípadmi u žalobkyne nedošlo k zmenšeniu majetku, napr. preplatením úveru v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti ani k priamym vyhrážkam a zastrášaním zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na jej psychiku či rodinný život.

22. Druhou skutočnosťou, ktorú súd vzal do úvahy pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia bolo to, že žalobkyňa doposiaľ nesplatila ani istinu poskytnutého úveru, čo nesporne vyplýva zo žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/193/2015, kde sama uvádza, že z istiny poskytnutého úveru vo výške 450 Eur na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 7.4.2009 uhradila iba sumu 270 Eur. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobkyňa doposiaľ žalovanému nevrátila ani istinu poskytnutého úveru, preto súd prvej inštancie nepovažoval za primerané finančné zadosťučinenie vo výške uplatnenej žalobkyňou.

23. V danom prípade primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 150 Eur, ktorá zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozsudok KS v Prešove zo dňa 24.5.2017 pod sp. zn. 2Co/137/2016).

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

27. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

28. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 O. s. p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k Civilnému sporovému poriadku, nakladateľstvi C. H. Beck).

29. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

30. Keďže predmetom konania bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisela od úvahy súdu, bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

31. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté postupom podľa § 262 CSP vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sumy primeraného finančného zadosťučinenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.